

ChatGPT

- vad ska vi göra med det?

ChatGPT kan användas till att producera text på olika språk. Hur ska man förhålla sig till ChatGPT i skolorna? Det frågar sig säkert många lärare och kanske också många elever.

Jag höll ett föredrag om ämnet på Hanaholmen 2 augusti 2023. Det här är ett kort sammandrag av de mest centrala punkterna.

ChatGPT är en applikation som hör till området artificiell intelligens. Målsättningen är att producera text som ser bra ut. Det är alltså inte en sökmotor typ Google, som ger länkar till information på internet och man kan själv kontrollera om det är en tillförlitlig källa eller inte. ChatGPT bara producerar text, utan att det nödvändigtvis är korrekt som står där. Ofta är det, men inte alltid, och därför kan man inte lita på slutresultatet. Versionen ChatGPT Plus, som kostar 20 dollar i månaden, påstås ge bättre resultat.

ChatGPT baserar sig på en enorm mängd textdata, till stor del från nätet, och på basen av materialet lär sig applikationen vilka ord som typiskt hör ihop. Processen innehåller randomisering, så man kan få olika resultat olika gånger man kör ChatGPT. Ni kan t.ex. prova att be ChatGPT om en dikt som handlar om artificiell intelligens, så ser ni. För sådana här uppgifter fungerar ChatGPT bra: man kan inte säga att resultatet skulle innehålla rätt eller fel information, för det är en dikt. Däremot är ChatGPT inte bra på att producera vetenskaplig text med referenser. Referenserna är ofta helt påhittade fastän de kan se vettiga ut.

Helsingfors universitet har gjort riktlinjer för användningen av ChatGPT i undervisningen. Ni hittar informationen här: <https://studies.helsinki.fi/instruktioner/artikel/anvandning-av-ai-som-stod-inlarning>.

Våra studerande säger att ChatGPT duger bra till att få inspiration och vinkar för innehåll i en text man ska skriva, sammanfattning av texter och korrekturläsning, men att till exempel översättningar inte alltid är perfekta. Jag kan

dock konstatera att i ett test jag gjorde med en kort text på svenska, blev inte korrekturläsningens resultat helt rätt.

Skolelever har säkert använt ChatGPT för att producera texter. Problemet är att man inte tillförlitligt kan testa om en text är gjord med ChatGPT eller inte.

”Problemet är att läraren inte tillförlitligt kan testa om skolelevens text är gjord med ChatGPT eller inte.”

Det finns olika tester, men ofta räcker det att göra någon liten ändring, som att ändra ett kommatecken, och så påstår testet att det inte är en text producerad av ChatGPT. Läraren kan förstås vara misstänksam om elevens språkkunskap plötsligt blivit mycket bättre än tidigare.

Vad kan man då göra i skolorna? Jag tycker att det vore bra att diskutera med eleverna och komma överens om spelregler. Ni kan fråga eleverna om deras erfarenheter: vad fungerar bra och vad fungerar inte? Jag själv tycker bra om universitets direktiv att studerande ska berätta vad för artificiell intelligens de

använt och hur (ifall ChatGPT och dylikt är tillåtet på kursen). ChatGPT kan till exempel användas för att förbättra en text som eleven själv har skrivit, eller så tvärtom: först be ChatGPT skriva något, som eleven sen kan förbättra, men det kanske inte lyckas så bra i skolan? Man kan kort säga att ChatGPT är bra att använda, om man själv ”vet bättre” och kan korrigera resultatet.

Muntlig framställning är ett bra sätt att kontrollera att eleven förstått vad hen har skrivit: Läraren kan fråga eleven om texten. Man kan ha diskussion i klassen. En av våra lärare föreslog att man kunde ha tentuppgifter av typen ”ChatGPT svarade så här – vad är fel i ChatGPTs svar?”.

Även lärarna kan använda ChatGPT. Själv bad jag ChatGPT göra en mångvalsfråga och det lyckades bra.

Jag vill också uppmärksamma er på att vi på universitetet har kurser som både ni och era elever kan avlägga, och eleverna kan senare inkludera dem i kommande universitetsstudier (i enlighet med respektive universitets och studieprogramms regler). Gällande artificiell intelligens kan jag rekommendera Elements of AI, Building AI och Ethics of AI, vilka finns på finska, svenska och engelska. Elements of AI finns också på många andra språk. Vi har även många kurser i datavetenskap, bl.a. programmering, se www.mooc.fi.

Det finns också andra applikationer än OpenAIs ChatGPT, t.ex. Googles Bard. Det som jag beskrivit här gäller också för andra liknande applikationer.

Jag hoppas ni håller er nyfikna på nya uppfindingar, och önskar er framgång i ert viktiga arbete! ■